

ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ І МЕДИЧНИЙ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Декан І медичного факультету

доцент Компанієць В.М.

(підпис)

2021 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Ендокринологія

Підготовки магістра медицини

(назва освітньо-кваліфікаційного рівня)

галузі знань 22 «Охорона здоров'я»

(шифр за ОПП)

спеціальність 222 «Медицина»

(шифр за ОПП і назва спеціальності)

Кваліфікації професійної «Лікар»

РОЗГЛЯНУТО

на засіданні Студентської ради

Протокол № 4/06

від « 01 » 06 2021 р.

РОЗГЛЯНУТО

на засіданні спільної Вченої Ради
медичних факультетів

Протокол № 9

від « 01 » 06 2021 р.

Запоріжжя 2021

1. Загальна інформація про викладача:

Викладач: завідувач кафедри, професор, доктор мед. наук Кисельов Сергій Михайлович

e-mail: sergkyselov36@gmail.com

кафедра: внутрішніх хвороб 1 та симуляційної медицини

адреса: вул. Перемоги, 80, КНП «Міська лікарня екстреної та швидкої медичної допомоги» ЗМР

Викладач: професор, доктор мед. наук Лашкул Дмитро Андрійович

e-mail: lashkuld@gmail.com

кафедра: внутрішніх хвороб 1 та симуляційної медицини

адреса: вул. Перемоги, 78, КНП «Обласний медичний центр серцево-судинних захворювань» ЗОР

Викладач: доцент, доктор мед. наук Бідзіля Петро Петрович

e-mail: pbidziya@ukr.net

кафедра: внутрішніх хвороб 1 та симуляційної медицини

адреса: вул. Оптимістична, 1, КНП «Міська лікарня №4» ЗМР

Викладач: доцент, канд. мед. наук Назаренко Олена Валеріївна

e-mail: lenan2708@gmail.com

кафедра: внутрішніх хвороб 1 та симуляційної медицини

адреса: вул. Перемоги, 80, КНП «Міська лікарня екстреної та швидкої медичної допомоги» ЗМР

Викладач: доцент, канд. мед. наук Земляний Ярослав Вадимович

e-mail: jarlord@gmail.com

кафедра: внутрішніх хвороб 1 та симуляційної медицини

адреса: вул. Перемоги, 78, КНП «Обласний медичний центр серцево-судинних захворювань» ЗОР

Викладач: доцент, канд. мед. наук Солов'юк Олександр Олегович

e-mail: alsolovyuk@gmail.com

кафедра: внутрішніх хвороб 1 та симуляційної медицини

адреса: Оріхівське шосе, 10, КНП «Запорізька обласна клінічна лікарня» ЗОР

Викладач: асистент, канд. мед. наук Капшитар Наталія Ігорівна

e-mail: stonataliya@gmail.com

кафедра: внутрішніх хвороб 1 та симуляційної медицини

адреса: вул. Оптимістична, 1, КНП «Міська лікарня №4» ЗМР

2. Назва, код дисципліни і кількість кредитів

Назва дисципліни: «Ендокринологія», ВК 4.16, кількість кредитів ЄКТС – 2 (60 годин).

3. Час і місце проведення навчальної дисципліни

Семестр: 7-8

4. Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни

Пререквізити (перелік дисциплін, вивчення яких має передувати дисципліні): анатомія, медична біологія, гістологія, цитологія та ембріологія, патоморфологія, фізіологія, патофізіологія, медична і біологічна фізика, біоорганічна та біологічна хімія, мікробіологія, вірусологія та імунологія, фармакологія, пропедевтика внутрішньої медицини).

Постреквізити (перелік дисциплін, для вивчення яких є обов'язковими знання, здобуті при вивченні дисципліни «Ендокринологія»): Внутрішня медицина

5. Характеристика навчальної дисципліни

5.1 Призначення навчальної дисципліни

Студент повинен знати основи діагностики, тактику ведення та принципи лікування пацієнтів з найбільш поширеними захворюваннями ендокринної системи.

Вивчення дисципліни має навчити студентів аналізувати типову клінічну картину, визначати провідні синдроми найбільш поширених захворювань ендокринної системи; складати план обстеження хворого, інтерпретувати результати лабораторних та інструментальних досліджень, проводити диференційний діагноз, формулювати клінічний діагноз та визначати тактику лікування, оцінювати прогноз та працездатність хворих, надавати екстрену медичну допомогу при невідкладних станах пацієнтам з найбільш поширеними захворюваннями ендокринної системи.

Компетентності, яких набуває студент при вивченні дисципліни:

Інтегральна:

- здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується комплексністю та невизначеністю умов та вимог;

Загальні:

- Здатність до знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, використовувати інформаційні і комунікаційні технології; здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- Здатність до адаптації та прийняття обґрунтованого рішення в новій ситуації.
- Здатність працювати в команді.
- Здатність працювати в міжнародному контексті, спілкуватися іноземною мовою.
- Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
- Здатність діяти на основі етичних міркувань, соціально відповідально та свідомо.

Фахові:

- Навички комунікації та клінічного обстеження пацієнта з найбільш розповсюдженими захворюваннями ендокринної системи
- Здатність визначати необхідний перелік клініко-лабораторних та інструментальних досліджень, оцінювати їх результати при захворюваннях ендокринної системи
- Здатність встановлювати попередній та клінічний діагноз основних захворювань ендокринної системи
- Здатність визначати принципи лікування захворювань, необхідний режим праці та відпочинку і характер харчування при веденні пацієнтів з основними захворюваннями ендокринної системи
- Здатність діагностувати невідкладні стани в ендокринології.
- Здатність визначати тактику та надавати екстрену медичну допомогу пацієнтам з основними захворюваннями ендокринної системи.
- Здатність планувати та проводити лікувально-евакуаційні заходи.
- Здатність виконувати медичні маніпуляції, користуватись сучасним медичним обладнанням.
- Здатність проводити експертизу працездатності у пацієнтів з основними захворюваннями ендокринної системи.
- Здатність вести медичну документацію

5.2 Мета вивчення навчальної дисципліни: вивчення основ ендокринології та оволодіння компетентностями комунікації з пацієнтом, проведення об'єктивного обстеження з визначенням основних клінічних синдромів та інтерпретацією лабораторних та інструментальних досліджень, діагностики і диференційної діагностики, лікування та профілактики захворювань ендокринної системи, надання екстреної медичної допомоги при невідкладних станах і виконання медичних маніпуляцій.

5.3 Завдання вивчення дисципліни:

- Проводити опитування і фізикальне обстеження ендокринних хворих та аналізувати їх результати.
- Визначати етіологічні та патогенетичні фактори найбільш поширених захворювань ендокринної системи.
- Класифікувати і аналізувати типову клінічну картину найбільш поширених захворювань ендокринної системи.

- Виявляти різні клінічні варіанти та ускладнення найбільш поширених захворювань ендокринної системи.
- Визначати провідні синдроми найбільш поширених захворювань ендокринної системи
- Обґрунтовувати і формулювати попередній діагноз найбільш поширених захворювань ендокринної системи
- Скласти план обстеження хворого, інтерпретувати результати лабораторних та інструментальних досліджень при найбільш поширених захворюваннях ендокринної системи.
- Проводити диференціальну діагностику, обґрунтовувати та формулювати клінічний діагноз основних захворювань ендокринної системи.
- Визначати тактику ведення (рекомендації стосовно режиму, дієти, лікування, реабілітаційні заходи) хворого при найбільш поширених захворюваннях ендокринної системи.
- Призначати немедикаментозне і медикаментозне лікування при найбільш поширених захворюваннях ендокринної системи.
- Проводити немедикаментозну і медикаментозну первинну та вторинну профілактику при основних захворюваннях ендокринної системи.
- Визначати прогноз та працездатність хворих з основними захворюваннями ендокринної системи.
- Визначати тактику та надавати екстрену медичну допомогу при невідкладних станах пацієнтам з найбільш поширеними захворюваннями ендокринної системи
- Виконувати медичні маніпуляції.
- Вести медичну документацію у клініці у клініці внутрішньої медицини.
- Демонструвати володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця та принципами фахової субординації.

5.4 Зміст навчальної дисципліни.

На вивчення навчальної дисципліни «Ендокринологія» відводиться 60 годин – 20 годин практичних занять та 40 годин самостійної роботи. Програма складається з одного модуля «Ендокринологія».

5.5. План вивчення навчальної дисципліни

№ з/п	Назва теми	Форми організації навчання та кількість годин	Завдання для самостійної роботи
1	Цукровий діабет, класифікація, етіологія, патогенез, клініка, діагностика. Сучасні методи терапії.	ПЗ – 4 СРС – 8	Опрацювання тем онлайн курсу: «СРС. I Мед IV курс. Основи діагностики, лікування та профілактики основних хвороб органів ендокринної системи», оволодіння практичними навичками
2	Гострі та хронічні ускладнення цукрового діабету. Особливості перебігу та лікування цукрового діабету у хірургічних хворих, при вагітності.	ПЗ – 4 СРС – 8	Опрацювання тем онлайн курсу: «СРС. I Мед IV курс. Основи діагностики, лікування та профілактики основних хвороб органів ендокринної системи», оволодіння практичними навичками
3	Йододефіцитні захворювання щитоподібної залози. Гіпотиреоз та тиреодити. Класифікація, діагностика, клініка, лікування.	ПЗ – 4 СРС – 8	Опрацювання тем онлайн курсу: «СРС. I Мед IV курс. Основи діагностики, лікування та профілактики

	Тиреотоксикоз. Клінічні форми. Діагностика, лікування.		основних хвороб органів ендокринної системи», оволодіння практичними навичками
4	Захворювання надниркових залоз. Хронічна недостатність кори надниркових залоз. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, профілактика та лікування. Гормонально-активні пухлини надниркових залоз.	ПЗ – 4 СРС – 8	Опрацювання тем онлайн курсу: «СРС. I Мед IV курс. Основи діагностики, лікування та профілактики основних хвороб органів ендокринної системи», оволодіння практичними навичками
5	Захворювання гіпоталамо-гіпофізарної системи. Ожиріння. Захворювання статевих залоз.	ПЗ – 4 СРС – 8	Опрацювання тем онлайн курсу: «СРС. I Мед IV курс. Основи діагностики, лікування та профілактики основних хвороб органів ендокринної системи», оволодіння практичними навичками

6. Самостійна робота студента

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Опрацювання тем онлайн курсу: «СРС. I Мед IV курс. Основи діагностики, лікування та профілактики основних хвороб органів ендокринної системи», тема «Цукровий діабет, класифікація, етіологія, патогенез, клініка, діагностика». Опанування навичками аналізувати дані лабораторних методів дослідження (тест толерантності до глюкози, глікемічний профіль, С-пептид, HbA1c, ліпіди).	8
2	Опрацювання тем онлайн курсу: «СРС. I Мед IV курс. Основи діагностики, лікування та профілактики основних хвороб органів ендокринної системи», тема «Цукровий діабет тип 1 та тип 2, сучасні методи терапії». Опанування навичками інтерпретування глікемічного профілю, рівню глікованого гемоглобіну, виписування рецептів на основні цукрознижувальні препарати.	8
3	Опрацювання тем онлайн курсу: «СРС. I Мед IV курс. Основи діагностики, лікування та профілактики основних хвороб органів ендокринної системи», тема «Гострі та хронічні ускладнення цукрового діабету. Особливості перебігу та лікування цукрового діабету у хірургічних хворих, при вагітності». Опанування навичками надання медичної допомоги хворим з кетоацидозом, при діабетичній кетоацидотичній та гіпоглікемічній комах.	8

4	Опрацювання тем онлайн курсу: «СРС. I Мед IV курс. Основи діагностики, лікування та профілактики основних хвороб органів ендокринної системи», тема «Йододефіцитні захворювання щитоподібної залози. Ознаки ендемічної місцевості за ВООЗ. Клініка, діагностика, профілактика та лікування. Гіпотиреоз та тиреоїдити. Класифікація, діагностика, клініка, лікування». Опанування навичками трактування даних гормонального обстеження щитоподібної залози (ТТГ, Т3, Т4, АТПО).	8
5	Опрацювання тем онлайн курсу: «СРС. I Мед IV курс. Основи діагностики, лікування та профілактики основних хвороб органів ендокринної системи», тема «Тиреотоксикоз. Клінічні форми. Діагностика, лікування. Рак щитоподібної залози. Класифікація, клініка, діагностика, лікування. Захворювання прищитоподібних залоз». Опанування навичками трактування даних гормонального обстеження щитоподібної залози (ТТГ, Т3, Т4, АТПО, антитіла до рецепторів ТТГ, тиреоглобуліну).	8
	Разом	40

Консультативна допомога: щоденно за необхідністю (1-2 год.)

Контрольні заходи: самостійна робота студентів, яка передбачена темою заняття поряд з аудиторною роботою, оцінюється при проходженні студентом он-лайн курсів «СРС. I Мед IV курс. Основи діагностики, лікування та профілактики основних хвороб органів ендокринної системи». СРС вважається зарахованою, якщо відсоток правильних відповідей на контрольні завдання наприкінці кожної теми он-лайн курсу не менше 60%. Студенти, які успішно завершили вивчення он-лайн курсу з СРС отримують сертифікат. Наявність сертифікату є обов'язковою для допуску до заліку.

7. Список основної та додаткової літератури

Основна:

1. Передерій В. Г. Основи внутрішньої медицини : підруч. для студ. вищ. мед. навч. закл. Т. 1. Захворювання органів дихання. Захворювання органів травлення. Захворювання системи крові і кровотворних органів. Захворювання ендокринної системи / В. Г. Передерій, С. М. Ткач. - Вінниця : Нова книга, 2018. - 640 с.
2. Внутрішня медицина: Підручник, заснований на принципах доказової медицини / А.С. Свінцицький та ін. –«Практична медицина», 2018. – 1632 с.
3. Внутрішні хвороби: підручник: у 2 ч. Ч. 1. Розділи 1–8 / Л.В. Глушко, С.В. Федоров, І.М. Скришник [та ін.]; за ред. Л.В. Глушка. – К.: ВСВ «Медицина», 2019. – 680 с.
4. Ендокринологія: підручник. П.М. Боднар, Г.П. Михальчишин, Ю.І. Комісаренко та ін. За ред. професора П.М. Боднара - Вид. 4, перероб. та доп. – Вінниця: Нова Книга, 2017. – 456 с.
5. Сиволап В. Д. Основи діагностики захворювань щитоподібної залози: навч. посіб. / В. Д. Сиволап, Е. Ю. Гура. – Запоріжжя : ЗДМУ, 2018. – 91с.
6. Солов'юк О. О. Ожиріння та його наслідки : навч. посіб. / О. О.Солов'юк – Запоріжжя: ЗДМУ, 2018. - 93 с.
7. Каджарян В. Г. Внутрішня медицина. Ендокринологія. Модуль 1. Змістовний модуль 1 : Хвороби ендокринної системи: визначення, класифікації, діагностичні критерії : навч. посіб. для студ. 4 курсу мед. ф-ів спец. «Медицина», «Педіатрія» / В. Г. Каджарян, О. О. Солов'юк, Н. І. Капшитар. – Запоріжжя : ЗДМУ, 2020. – 114 с.

Додаткова:

1. Практичний посібник з внутрішньої медицини або кишенькова книжка сімейного лікаря. частина 1. Для студентів та лікарів. Пасечко Н. та ін. 2019 – 304 с.

2. 2019 ESC Guidelines on diabetes, pre-diabetes, and cardiovascular diseases developed in collaboration with the EASD: The Task Force for diabetes, pre-diabetes, and cardiovascular diseases of the European Society of Cardiology (ESC) and the European Association for the Study of Diabetes. European Heart Journal, Volume 41, Issue 2, 7 January 2020, Pages 255–323, <https://doi.org/10.1093/eurheartj/ehz486>
3. WHO. Iodization of salt for the prevention and control of iodine deficiency disorders. 2019. https://www.who.int/titles/salt_iodization/en/.
4. Thyroid disease: assessment and management: NICE guideline DRAFT. 2019. <https://www.nice.org.uk/guidance/ng145/documents/draft-guideline>

8. Контроль та оцінка результатів навчання

8.1 Види контролю

– вхідний, поточний, підсумковий контроль, залік

8.2. Форми контролю

Метою вхідного контролю є оцінка початкового рівня знань студентів для використання їх викладачем на практичному занятті як орієнтиру при викладанні матеріалу. Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті відповідно конкретним цілям з кожної теми. При оцінюванні використовуються стандартизовані методи контролю: тестування, структуровані письмові роботи, структурований за процедурою контроль практичних навичок в умовах, що наближені до реальних. Поточний контроль включає комплексну оцінку діяльності студента: вхідний рівень знань (10% від загальної оцінки), якість виконання практичної роботи (40% від загальної оцінки), рівень теоретичної підготовки студента, активність студента під час семінарського обговорення теми практичного заняття (40% від загальної оцінки) та результати вихідного контролю рівня знань (10% від загальної оцінки). Бали за поточну успішність конвертуються з середньої арифметичної оцінки за традиційною чотирибальною системою незалежно від кількості занять в модулі. При цьому враховуються усі види робіт, передбачені методичною розробкою для запланованої теми. Для визначення кількості балів поточної навчальної діяльності встановлюється шкала, яка визначає фіксовані значення для максимально можливої та мінімально необхідної кількості балів (110 балів, якщо поточні оцінки - «відмінно» та 60 балів, якщо поточні оцінки - «задовільно»). До 110 максимальних балів входять бали за індивідуальну роботу не більше 10 балів.

До підсумкового контролю допускаються студенти, які: не мають академічної заборгованості (невідпрацьовані пропущені практичні заняття, лекції); набрали не менше 60 балів за поточну успішність.

Підсумковий контроль здійснюється у формі заліку після завершення вивчення дисципліни і передбачає перевірку: рівня практичної підготовки студента (виконання практичних навичок біля ліжка хворого) та рівня теоретичних знань і вмінь їх використовувати в конкретних ситуаціях (вирішення тестових та ситуаційних завдань).

Підсумковий контроль вважається зарахованим, якщо студент набрав не менше 50 балів.

Оцінювання дисципліни:

Оцінка з дисципліни виставляється студентам, які не мають академічної заборгованості та набрали не менше 60 балів за поточну навчальну діяльність і не менше 50 балів за підсумковий контроль.

Максимальна кількість балів, що присвоюється студентам при засвоєнні модулю - 200, в тому числі за поточну навчальну діяльність - 120 балів (60%), за результатами підсумкового контролю - 80 балів (40%).

9. Політика навчальної дисципліни

Обов'язкове дотримання академічної доброчесності студентами, а саме:

- самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою даної навчальної дисципліни;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.